

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

3. Quando, & quomodo accidentia desinant continere Christum Dominum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

Petes, de ipsis dispositionibus à quo agente ponantur in materia in hoc ultimo instanti? P. Suarez *sect. 3.* respondet, poni à solo Deo; quia agens creatum nec potest subito disponere materiam, nec producere quantitatem, quæ est passio cœvæ ipsi materiæ; addit tamen, poni quantitatem in materia per actionem eductivam eiusdem rationis cum actione, quæ postea conservatur dependenter à materia. Hæc doctrina difficilis est quoad secundam partem; quia in illo instanti prius intelligimus, quantitatem, & alias dispositiones existere, quam reproduci materiam: ideo enim reproduci materia, & desinit Christus esse sub speciebus, quia venit dispositio ultima ad formam ignis, v. gr. & tollitur dispositio requisita ad panem; ergo quantitas & alia accidentia non possunt in hoc instanti habere esse dependenter à materia, quia antecederent ad materiam intelliguntur cum toto suo esse. Cæterum aliunde videtur, quod accidentia illo instanti dependent à materia; nam in hoc instanti sunt in materia, & disponunt eam ad formam ignis: ergo inhærent illi.

34. Respondeo, hanc difficultatem posse duplici modo dissolvi. Primo, si dicas, Deum vivere accidentia cum materia, ita ut pro illo primo instanti non pendeant à materia, sed afficiant illam, ut materia sit disposita: sicut anima rationalis pendet à Deo per creationem, & informat materiam sine dependentia. Secundo, dici posset, accidentia non præsupponi ad reproductionem materiæ: solum enim supponitur, quod tempore antecedenti præcesserint cum penultima dispositione ad ignem, & quod nunc perseveret applicatum agens potens inducere ultimam dispositionem: quo posito, Christus desinit esse sub illis accidentibus, & reproduciur materia, & accidentia incipiunt pendere ab illa, & postea introduciur ultima dispositio, & tandem forma substantialis: qui modus videtur facilior & magis accommodatus naturis rerum, & consequenter dicendum videtur ultimam dispositionem produci ab agente creato, cum ad productionem illius præsupponatur iam materia cum aliis accidentibus.

35. Unde obiter colliges, eodem modo cum proportionem ordinanda esse signa prioris, & posterioris inter permanentiam dispositionum, & permanentiam corporis Christi sub speciebus; quod tetigimus supra *disp. 6. sect. 2.* Nam sicut ante reproductionem materiæ non præintelligitur corpus Christi iam expulsum, nec ultima dispositio contraria producta, sed solum præcessisse tempore antecedenti dispositionem penultimam, & nunc esse applicatum agens naturale potens introducere ultimam, quibus intellectis, reproduciur materia & expellitur corpus Christi; sic ad hoc, quod corpus Christi perseveret sub speciebus, non debemus intelligere pro priori naturæ, accidentia panis positiue permanere; quia (ut suppono) ea accidentia dependent in conservari ab ipso corpore Christi in genere causæ efficientis; ergo non possunt intelligi permanere ea accidentia, antequam intelligatur corpus Christi permanens sub illis. Sufficit ergo ad hoc ut corpus Christi permaneat, & influat in ea accidentia; quod pro priori naturæ intelligatur non esse applicatum aliquod agens naturale potens introducere tunc ultimam dispositionem contrariam, & quod pro tempore præcedenti præexistit in dispositionibus sufficientibus; his enim statibus, corpus Christi perseverat, conservans illa accidentia, & permanens sub illis; & sicut, ut reproduciur materia, non præintelligitur positiue ultima dispositio contraria panis, sed debitum ponendi illam; sic, ut corpus Christi non expellatur,

P. Ioh. de Lugo de Sacramentis.

sed perseveret sub speciebus, non prærequiritur negatio ultimæ dispositionis contrariæ, sed solum debitum non ponendi illam.

SECTIO III.

Quando, & quomodo accidentia desinant continere Christum Dominum?

Certum est, desinere Christum esse sub speciebus, cum ad eum gradum corruptionis perveniunt, ut non essent aptæ continere substantiam panis, nec vini: tunc autem non desinere Christum simpliciter in suo esse, sed quoad esse solum sacramentale; hoc est, quoad munus substandi speciebus, ac per consequens amittere aliquid intrinsecum, scilicet præsentiam ad spatium; quare hæc desinitio, licet sit mutatio intrinseca in corpore Christi, non est tamen positiua, sed mere negatiua, quia non acquirit de nouo præsentiam, vel quid aliud loco illius, quod amittit. Certum item est, non desinere Christum esse sub speciebus nisi in iis casibus, in quibus desineret substantia panis, vel vini, cuius loco subrogatus est. Quare omnino fatendum est, etiam si species sumantur à peccatore, vel à mure siue iaciantur in lutum, aut locum sordidum, nec solum dum sunt in ore, sed etiam in stomacho, retinere corpus Christi; quia in omnibus iis locis retinetur forma panis; imò etiā in illo loco sordido possent consecrari; ergo à fortiori retinere consecrationem. Videatur Suar. in præfati *sect. 2.* & Valq. *disp. 195. c. 5.*

His suppositis, quæ certa sunt, tria sunt difficilia. 36. Primum, casu, quo corpus vel sanguis Christi non esset alibi, nisi in Eucharistia; an corruptis speciebus, desineret simpliciter esse in rerum natura, an vero maneret cum præsentia naturali? Ledesma *quest. 17. Ledesma. artic. 6. dub. 6.* dicit primo, quod de corpore Christi tunc fieret secundum divinam voluntatem: quis dubitat? Dicit secundo, quod rebus ut nunc stantibus, solum desineret accidentaliter. Ego quidem existimo, in primis ex vi præsentis institutionis non posse dari casum, quo saltem materia corporis, & sanguinis Christi non existat alibi cum præsentia naturali, ut dixi *disp. 7. sect. 8.* ubi etiam dixi, admissio, quod potuerit ex vi præsentis institutionis fieri consecratio etiam si in sua præsentia naturali corpus Christi esset redactum ad cineres, vel sanguis esset corruptus; in eo casu per consecrationem producendam de nouo organizationem aliquam corporis Christi, & formam substantialem sanguinis eius: & per consequens, corruptis speciebus, desineret etiam esse illa organizatio corporis, & forma substantialis sanguinis, materia vero non desineret simpliciter esse, sed desineret esse sub speciebus, & desineret habere illam organizationem, vel illam formam sanguinis. Ratio est, quia illa materia in suo esse conservabatur independentem à speciebus, & à verbis consecrationis; ergo maneret cum suo esse, sicut antea: at vero organizatio, & forma sanguinis, sicut acceperant suum esse dependentem à speciebus, ita, corruptis speciebus, illud amitterent.

38. Dices, licet in prima productione habuerint illam dependentiam à speciebus organizatio, & forma sanguinis, cæterum postquam semel productæ sunt, non videtur connaturale, quod priuenter existant, sicut forma equi, licet in primo fieri pendeat à generante, postea tamen conservatur à solo Deo etiam in absentia generantis. Sed contra; quia organizatio illa repugnat semper cum alio temperamento cineris, v. g. existenti tunc temporis in eadem materia, ut suppono, & forma sanguinis repugnat cum

Ff 3 alia

alia forma substantiali existenti tunc in eadem materia; ergo conservatio illius formæ seu organizationis non duraret nisi quantum opus esset ad veritatem verborum, utpote quæ essent violenta, & contra exigentiam alterius formæ, & accidentium, quæ essent in eodem subiecto: ergo corruptis speciebus, deberent desinere esse simpliciter.

39.
Obijciuntur.

Opponunt nobis in hoc in consequentiam aliqui Theologi Salmanticensis; quia, si propter repugnantiam vnius formæ cum alia deberet tunc destrui organizatio corporis, vel forma sanguinis, quæ fuerat, producta per consecrationem; ergo propter eandem repugnantiam debuisset prius destrui forma cinerum, vel quæ prius erat in materia repugnans cum ea, quæ poneretur ex vi consecrationis: non est enim maior ratio, cur propter formam illam cinerum, v.g. destrueretur forma sanguinis, quam propter formam sanguinis productam ex vi verborum destrueretur forma cinerum repugnans cum forma sanguinis: ergo, vel non debet destrui forma sanguinis propter eam repugnantiam, vel propter eam debuit prius destrui forma cinerum.

40.
Respondetur.

Respondetur tamen, in hoc non esse inconsequentiam; nam licet repugnantia naturalis æqualis sit, & mutua inter illas formas; nos tamen loquimur, supposita institutione huius sacramenti, ex vi cuius certum est, Deum voluisse operari omnia, quæ necessaria sunt ad occultandum hoc mysterium, quod per antonomasiam appellatur *mysterium fidei*; atque ideo arcanum, & occultum. Quid autem magis necessarium ad occultandum mysterium, quam non alterare, aut immutare materiam Christi in sua præsentia, & statu naturali, quem haberet? Sic enim combusto Christi corpore, & redacto in cineres, consecraret Sacerdos hostiam, & statim ex vi consecrationis cineres illi amitterent formam cinerum, & acquirerent organizationem humanam, quam materia illa acquisivisset sub speciebus panis, manifesta fieret omnibus virtus; & veritas consecrationis, quam tamen Deus voluit esse occultum, & percipi sola fide. Postquam vero corrumperentur species hostiæ consecratae, & desinere esse sub illis corpus Christi, nihil iam obstat, ut repugnantia inter illas duas formas fortiretur effectum, antea enim neutra destrui poterat: non quidem organizatio humana propter veritatem verborum consecrationis, neque etiam casu cinerum propter occultationem mysterij; ac vero corruptis speciebus panis, cessaret prior ratio veritatis verborum; & ideo destrueretur illa forma, quæ prius conservabatur, non obstante illa repugnantia, propter verborum veritatem; non est ergo eadem ratio adæquata conservandi eam organizationem, corruptis speciebus, quæ fuerat conservandi formam cinerum post consecrationem, ut constat ex dictis.

41.
Dubitatur
secundo.
S. Thom.

Secundo dubitatur, an per commixtionem specierum consecratarum cum aliis rebus, v.g. cum alio vino non consecrato, deperdat consecratio, & præsentia Christi. de quo agit S. Thomas *art. 8.* & eius doctrina communiter non solum difficilis, sed minus probabilis reputatur: docet enim per huiusmodi commixtionem, siue vina sint eiusdem, siue diversæ speciei, deperdi consecrationem. Contrariam tamen sententiam communiter docent Recentiores, nisi tanta sit vini aduenientis diversitas, ut sufficeret ad destruendam substantiam vini consecrati. Videatur Suarez, & Valquez in præsentia, qui plures referunt. Probatur hæc communis sententia, quia per illam commixtionem non deperditur id, quod requiritur, ut species consecratae maneant eadem numero, licet in plures particulas separatæ: sicut ergo per di-

Communis
sententia.

Probatur.

uisionem specierum consecratarum in plures particulas non deperditur consecratio, ita nec per admixtionem. Confirmatur ex Innocentio tertio in cap. *Cum Maribus*, de celebratione Missarum, ubi docet, si aliud vinum infundatur speciebus consecratis, manere quidem mixtum speciebus consecratis, non tamen consecratum quoad partem de novo infusam. Item ex Ordine Romano antiquo, cap. 4. iubetur, species consecratas misceri cum alio vino, ut ex illo totus populus possit accipere, & sanctificari; ergo non amittitur consecratio per illam mixtionem; alioquin non liceret talis mixtio. Posset tamen probabilis videri sententia S. Thomæ, si supponatur vinum habere minimum naturale, ut plures concedunt; quia posito, quod vinum adueniens misceretur per minutissimas partes cum speciebus consecratis, cum partes sint tenuissimæ, probabile est, manere omnes, vel plures partes consecratas diuisas inter se in partes minores minimis: & per consequens sub singulis non posse manere sanguinem Christi, quia in minori minimo seorsum posito non retinetur consecratio, ut diximus supra *dist. 4. sect. 6.* Quod autem illæ particule coniunctæ sint aliis partibus vini, non videtur referre, quia dimidium minimi sicut non potest accipere, ita nec retinere consecrationem etiam si vniatur actu cum aliis partibus non consecratis; quia illa dimidia pars non diceretur species vini, cum non esset adæquate sufficiens ad conservandum vinum; quare nec erit sufficiens ad continendum adæquate sanguinem Christi; ergo cum per mixtionem diuidantur partes specierum in minores minimis, nulla illarum erit sufficiens ad continendum sanguinem Christi, licet vniatur cum aliis partibus non consecratis.

Hoc tamen non sufficit ad illam sententiam tuendam. Et in primis, supposita veriori sententia Philosophica; quod in pane, & vino non dentur ea minima, non est difficultas. Admissa tamen sententia contraria, adhuc non possumus dicere, quod per mixtionem specierum consecratarum cum vino non consecrato perdatur omnino consecratio, & desinant continere sanguinem Christi. Vidimus enim supra *dist. 4. sect. 6.* faciendum omnino esse, posse Christi sanguinem contineri in minori minimo specierum vini, quod tamen continuum sit cum accidentibus alterius vini non consecrati, ubi addimus inconuenientiam, quæ ex opposito sequeretur, nec oportet hic ea repetere; siue ergo dentur ea minima, siue non dentur, admixtio mera non tollit consecrationem specierum.

Maior est difficultas, quando miscerentur species consecratae cum alio vino diuerso. In eo enim casu aliqui supponunt pro certo, perdi consecrationem, si vinum, cui miscetur, potentius sitrandu enim debet solum manere sub illis ea substantia vini, qui in ipsum conuersa fuit: sed adueniente mixtione cum vino diuerso potentiori, iam non maneret substantia prioris vini, sed illa corrupta generaretur aliud vinum diuersum per introductionem nouæ formæ substantialis in aliam materiam; ergo non debet in eo casu manere amplius sanguis Christi sub illius speciebus, sed nova substantia vini diuersi de nouo per actionem potentioris vini genita. Vnde aliqui inferunt, si vinum album, & rubrum (provt nonnulli volunt) specie substantiali differant, non licet Sacerdoti, qui consecrauit in vino albo, purificare calicem cum vino rubro, quia exponeret se manifesto periculo corrumperendi illas species consecratas, quæ adhuc adherent calici: cum enim sit longe maior quantitas vini infusi ad purificationem, quam

quàm gutta illa consecrata, quæ relicta erant in calice, necesse erit, ut vinum illud rubrum agar in species consecratas; & corruptis illis, introducet sub eis substantiam vini rubri; atque ideo ante summptionem purificationis contumpeant magna ex parte species consecrata. Denique addunt nonnulli, hanc doctrinam non solum habere locum, quando mixtio sit cum vino alterius speciei, sed etiam cum vino eiusdem speciei: potest enim contingere intra eandem speciem tanta dissimilitudo, & diuersitas individualis, ut possit vnum individuum agere in aliud vsque ad ablationem debiti temperamenti, & corruptionem substantialem. Cur enim non poterit per suam individuationem exigere tale vel tale temperamentum diuersum ab alio individuo?

44. *Quid consequatur per mixtionem specierum cum alio vino sue speciei, siue numero diuerso, siue potentiori, siue debiliori, consecrationem non perdit. Et quidem, si verum est id, quod diximus supra diff. 4. sect. 3. vinum extra vnam non habere virtutem ad producendum aliud vinum, sed illud debere produci à virtute nutritiua vnae, sicut sanguis non potest produci, nisi à virtute animalis, quæ residet in iecore, vel alibi; consequens erit, quod quantumvis misceantur species cum vino potentiori, & diuersæ speciei, non fiet generatio substantialis nouæ patris vini, cum non adsit potentia nutritiua vnae, quæ sola potest ex alimento, & succo per venulas attracto generare verum mustum, & vinum.*

45. *Deinde, quidquid de hoc sit, & dato, quod vnum vinum possit agere in aliud ut conuertat illud in vinum alterius rationis, vel speciei substantialis; adhuc non videtur concedendum, quod sanguis Christi desinat propter hoc esse sub speciebus semel consecratis, quamdiu illæ aptæ sunt ad continendā substantiam vini. Quod quidem à posteriori colligi videtur clare ex sensu fidelium. Si enim aliquis ante consecrationem misceat vinum album, & rubrum in calice, & statim illud totum consecret, contingere potest, ut quia breuissimo illo tempore non potuit vinum robustius agere, quantum poterat in vinum debilius, perseveret adhuc alteratio, & actio illa aliquandiu post consecrationem, atque ideo species vini rubri, verbi gratia, pergant agendo in species vini albi, & aliquam partem disponent ad receptionem formæ vini albi, & tamen nemo dicet, post aliquantulum moræ iam non esse in illo calice solum sanguinem Christi, sed ex parte esse vinum, cum prius totum illud poculum consecratum fuerit; ergo alteratio illa specierum, quæ non reddit illas ineptas ad continendā substantiam vini, non intelligitur sufficiens, ut desinant continere sanguinem Christi.*

46. *Idem argumentum fieri potest de aqua mixta vino ante consecrationem: nam, posita sententia probabiliori, quod etiam si non præconuersa sit in vinum, conuertitur cum vino in sanguinem Christi, & posito, quod possit vere conuertere in vinum, contingere potest, ut tempore consecrationis nondum fuerit conuersa in vinum, sed mixta cum vino conuertatur in sanguinem Christi, postea vero continuata actione specierum vini, species aquæ disponentur ad formam vini, nemo autem dicit, quod postquam conuersa fuit aqua in sanguinem Christi, desinant postea continere illum eius species, eo quod factæ fuerint species vini, & per consequens, quod iam non sit ibi sola substantia sanguinis Christi, sicut erat prius: ergo à fortiori per actionem vini potentioris non creditur desinere sanguis Christi sub speciebus vini consecratis: minor enim mutatio, & alte-*

ratio interuenit, quando species vini debilioris, sunt species vini potentioris, quam quando species aquæ sunt species vini.

Secundo, colligi hoc ipsum potest, quia si ea alteratio specierum sufficeret ad tollendam consecrationem, debuisset vtiq; Ecclesia præcauere illud periculum, & mouere, ac præcipere, ne prima saltem purificatio calicis fieret cum vino alterius rationis, aut robustiori, quam fuisset illud, quod fuerat prius consecratum, ne species relicta in calice corrumpere-
47. *Secundo hoc ipsum colligitur.*

Ratio denique à priori ea est, quia sanguis Christi continetur sub speciebus, quamdiu eius continentia significata est per verba: sensus autem verborum non est, quod sanguis Christi contineatur sub illis accidentibus solum loco illius numero substantiæ, quæ tunc erat, aut solum, quamdiu illa numero substantia fuisset sub illis; sed sensus est, sanguinem Christi esse substantiam illius poculi, illius inquam poculi, quamdiu moraliter manet illud poculum, hoc est, sanguinem Christi esse sub accidentibus illius poculi, quamdiu moraliter manent illa accidentia: ergo ad veritatem verborum oportet quod maneat sanguis Christi, quamdiu illa accidentia possent continere substantiam vini. Probaturs consecratoria: quia quamdiu illa accidentia possunt continere substantiam vini, non variantur moraliter in ordine ad vsus humanos magis, quam vnum vinum variatur ab alio: non est autem diuersitas moralis inter hoc & illud vinum etiam admissio, quod sit diuersitas specifica physica; ergo neque ipsa accidentia alterata sunt moraliter à se ipsis, eo quod disponent ad aliam formam vini physice diuersam.

Confirmatur & explicatur primo, quia Christus præterbens substantiam huius sacramenti dixit etiam: *hoc facite in meam commemorationem*. Per illud autem, *hoc*, non alligauit Sacerdotes ad consecrandum in vino albo, vel rubro in quo ipse consecrauit, sed ad consecrandum poculum, quod moraliter in ordine ad vsus humanos non differret ab illo; ergo eodem modo dicens: *hic est calix sanguinis mei*, &c. non alligauit continentiam sanguinis sui ad illa accidentia; ita ut facta qualibet alteratione, non continerent illum; sed ad illa accidentia, quamdiu moraliter durarent in eodem statu in ordine ad vsus humanos: reputabitur autem idem status accidentium, quamdiu sunt apta ad continendum vinum; sicut reputatur idem poculum in ordine ad vsus humanos quod sit ex vino, quodcumque, & qualecumque illud sit.

Confirmatur secundo, quia verba Christi debuerunt esse vera in eo sensu, in quo similia verba dicuntur communiter ab hominibus: si autem aliquis de poculo diceret: *hoc est vinum*, ad veritatem eorum verborum requiritur, quod tamdiu sit vinum, quamdiu accidentia illa non alterentur ad aliam formam, quæ non sit forma vini; atque ideo, quod posita mixtione cum alio vino, adhuc maneat vinum: similiter si dictum fuisset: *hoc est lac*, requiritur quod maneat lac, etiam si misceatur cum alio

lacte meliori, dummodo non alterentur accidentia ad aliam formam, quæ non sit lactis: ergo cum sanguis Christi succedat loco vini, tamdiu requiritur continentia sanguinis ad vertentem illorum verborum, quamdiu requireretur continentia vini, si dictum fuisset, *hoc est vinum*: scilicet, quamdiu non alterantur species sufficientes ad recipiendam aliam formam diuersam diuersitate morali, & in ordine ad vsus humanos.

§ 1. Petes primo, an, quando continuantur species consecrata cum vino non consecrato, sit sanguis Christi in puncto continuatio vtriusque quantitatis; non enim apparet maior ratio de substantia vini, quam de sanguine Christi, cum illud indiuisibile sit commune vtrique parti; ponere autem vtramque substantiam simul ibi, non videtur tutum. Respondet, in sententia ponente continuum constare ex indiuisibilibus finibus, & immediatis, nulla est difficultas; quia per continuationem non resultat aliud indiuisibile continuatum de nouo, sed vniuntur duo indiuisibilia immediata, quorum alterum continet Christum, alterum substantiam vini. In sententia vero communi componente continuum ex partibus diuisibilibus in infinitum, iam diximus supra *Disput. 8. sect. 3.* magis consequenter, & minus difficile negari omnia eiusmodi indiuisibilia, & consequenter sanguis Christi non erit in puncto continuatio vtriusque specierum; quia nulum est tale punctum, sed erit sub parte specierum consecrata, vinum autem erit sub parte immediata non consecrata.

§ 2. Petes secundo, quid faciendum de vino, cui admiscetur gutta aliqua specierum consecratarum? Suarez cum aliis dicit esse separandum ad vsus sacros. Hoc tamen videtur durum: quid enim, si caderet supra stagnum integrum vini? præsertim quod tunc singuli bibentes non exponunt se periculo probabili bibendi sanguinem Christi.

§ 3. Tertia dubitatio esse potest, vtrum quando miraculose apparet caro, vel puer in Eucharistia, consecratur desinere Christus sub speciebus: de quo agit S. Thomas *9. præcedenti art. 8.* Ratio autem dubitandi est, quia iam non videtur manere species panis; ergo eo ipso cessat præsentia Sacramentalis Christi. Communis tamen sententia cum S. Thoma affirmat manere adhuc Christum. Neque enim credibile est, miracula ad ostendendam veritatem præsentie Christi in hoc Sacramento destruere ipsam præsentiam tunc, quando maxime videtur Christus ostendere se præsentem. Dicendum ergo est, licet species aliquando immutentur per huiusmodi apparitiones quoad colorem, vel figuram: non tamen amittere temperamentum requisitum ad formam panis; quo stante, non desinit præsentia Sacramentalis, quantumuis immutentur exterius species illæ, siue per breue, siue per longum tempus.

§ 4. Ad complementum huius quæstionis restare videtur dubium physicum, quanto tempore durent species sacramentales in stomacho, antequam corumpantur ita, ut non possint iam amplius continere corpus, aut sanguinem Christi. Quod quidem magis ad Medicos spectat, qui magis perspectam habent virtutem concoctricem, & vires caloris nostri: vtilis tamen, & aliquando necessaria est Theologo noticia aliqua huius dubij, quod non raro ad praxim deferuire potest, v. g. pro obligatione præcauendi, aut impediendi vomitum, & aliis similibus. Ego certe peritissimos in hac Romæ vrbe Medicos consului, & post rem diu, & accurate cogitatam, perdoctus vir, & clarissimus Medicus Ioannes Manelphus in Romana Sapientiæ Academia publicis

Philosophiæ Professor censuit, particulam communem, quæ laicis ad communionem dari solet, regulariter, & de mediocri stomacho loquendo, alterari, & corrumpi in horæ minuto, hoc est, in sexagesima horæ parte; quod multis argumentis probare conatus est. Præsertim, quia iuxta Medicorum placitum, calor naturalis singulis horis duas uncias cibi solidi potest consumere, ut resoluit Marcellus Cagnatus *lib. 1. de sanitate tuenda, cap. 18.* & probat ex vltimo, qui die vna 48. uncias cibi solidi sumere solebant, ut singulis horis duæ uncie correspondere, quas vna hora stomachus potest concoquere; sicut certo spatio temporis certa etiam frumenti mensura pistrino molitur. Facta ergo proportione, & comparatione illius particulæ ad duas uncias, quarum non est sexagesima pars, videtur, quod in vno minuto consumpta sit. Adde exemplum externæ coctionis; nam si hostia illa in olla aquæ ebullientis ponatur, statim alteratur, & consumitur: ergo calor animalis, qui potentior videtur esse ad substantialem mutationem, poterit eadem facilitate, & breuitate species transmutare. Hæc ille, cuius sententiæ alij ferè accesserunt. Vnde loquendo de Sacerdote, qui maiorem hostiam accipit, & vini speciem dicebant, in semiquadrante horæ species non continere amplius corpus, & sanguinem Christi. Quam doctrinam si quis ad quadrantem velit extendere, videtur iam extra omne prorsus dubium, aut periculum se constituere.

DISPUTATIO XI.

De forma Sacramenti Eucharistiæ

SECTIO I. An necessaria sit aliqua oratio post verba Christi, ut fiat consecratio.

SECTIO II. Soluuntur aliquæ obiectiones contra præcedentem doctrinam.

SECTIO III. Quæ verba sint essentialiter necessaria ad consecrationem corporis Christi.

SECTIO IV. De verbis necessariis ad consecrationem calicis.

SECTIO V. An verba consecrationis dicantur recitative, an vero enunciativè.

SECTIO VI. Vtrum verba sint vera de presenti in toto rigore; & pro quo instant?

SECTIO VII. Quid significant Pronomina, hoc, & hic, posita in verbis consecrationis?

SECTIO VIII. Vtrum per plures formas consecrationis simul possit consecrari eadem materia?

OSTQVAM diximus de materia, restat breuiter nunc dicere de forma huius Sacramenti, quam *Disput. 1.* diximus esse etiam eius partem intrinsecam, & non solum formam extrinsecam. Suppono itaque, in hac disputatione, verba consecrationis esse formam huius Sacramenti, & quidem non extrinsecam, sed intrinsecè illud componentem. Suppono item cum communi sententia Theologorum, Christum Dominum consecrasse iisdem verbis, quibus nos docuit consecrare, ut sacris indicatur in Florentino, in Decreto Eugenij, & Tridentino *sess. 13. c. 1.* & in cap. *Cum Martia* de re celebratione Missarum; & à sanctis Patribus passim.